

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1909) ΕΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ (1913)

ΕΝΟΤΗΤΑ 28

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος πρωθυπουργός: η βενιζελική πολιτική της περιόδου 1910-1912

► Η ανάδειξη του Βενιζέλου ως πρωθυπουργού της Ελλάδας:

- Φθινόπωρο 1909: Πρόσκληση του Βενιζέλου από τον «Στρατιωτικό Σύνδεσμο» → Άρνηση Βενιζέλου.
- Άρνητική στάση Βενιζέλου σχετικά με το αίτημα για κατάργηση της μοναρχίας → Φόβοι για διχασμό του λαού → Προσπάθεια διατήρησης των πολιτικών ισορροπιών και της κοινωνικής συνοχής.
- Τελική συμφωνία μεταξύ βασιλιά, Βενιζέλου, «Συνδέσμου» και κομμάτων: Διεξαγωγή εκλογών για ανάδειξη Αναθεωρητικής Βουλής → Διατήρηση του υπάρχοντος πολιτεύματος, αλλά μεταβολή των άρθρων του Συντάγματος.
- Εκλογές: Αύγουστος και Νοέμβριος 1910 → Νίκη κόμματος Βενιζέλου («Φιλελεύθεροι») → Ο Βενιζέλος πρωθυπουργός.

► Το νέο σύνταγμα του 1911:

1. Προστασία ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων (π.χ. ιδιοκτησία, ελευθεροτυπία, ελευθερία λόγου).
2. Δυνατότητα κρατικής απαλλοτριώσης τσιφλικιών με στόχο την αναδιανομή της γης σε ακτήμονες (κολίγους).
3. Θέσπιση μονιμότητας δημοσίων υπαλλήλων.
4. Αφαίρεση δικαιώματος του «εκλέγεσθαι» από στρατιωτικούς και δημοσίους υπαλλήλους.
5. Καθιέρωση υποχρεωτικής δωρεάν εκπαίδευσης.
→ Επίδραση από τις προοδευτικές και ριζοσπαστικές ιδέες της μικρής κοινοβουλευτικής ομάδας των «Κοινωνιολόγων» (Αλέξανδρου Παπαναστασίου).

► Η γενικότερη πολιτική του Βενιζέλου ως πρωθυπουργού:

- Αναδιοργάνωση ενόπλων δυνάμεων (στο ναυτικό από Άγγλους, στο πεζικό από Γάλλους).
- Άσκηση προσωπικής επιρροής στο στράτευμα.
- Αξιοποίηση όλων των αξιωματικών.
- Επαναφορά του πρίγκιπα Κωνσταντίνου στην ηγεσία του στρατού (→ συμβιβασμός με τη μοναρχία).
- Στόχος της πολιτικής του Βενιζέλου: Η καλύτερη δυνατή κοινωνική, οικονομική και στρατιωτική προετοιμασία της Ελλάδας ώστε, όταν συμμετάσχει σε πόλεμο, να υλοποιήσει το όραμα της «Μεγάλης Ιδέας».

► **Η αποδοχή της πολιτικής του Βενιζέλου:**

- **Μάρτιος 1912:** Εκλογική νίκη του κόμματος του Βενιζέλου με συντριπτική υπεροχή → Ριζική ανανέωση του Κοινοβουλίου → Είσοδος δεκάδων νέων βουλευτών → Ανανέωση του πολιτικού συστήματος.
- Γενική αποδοχή του Βενιζέλου από τους Έλληνες ως ηγέτη ικανού να διευρύνει και να εκσυγχρονίσει το ελληνικό κράτος.